

วิเคราะห์งบการเงิน...

วิเคราะห์ธุรกิจ

สุธนา นาคฉาย*

งบการเงินที่ธุรกิจจัดทำขึ้นนั้นถือเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ช่วยให้ทราบถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกิจการต่าง ๆ เนื่องจากงบการเงินเป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนถึงผลการดำเนินงานของธุรกิจให้เราเห็นได้ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงจากการตัดสินใจลงทุนในกิจการได้เป็นอย่างดี แม้ว่างบการเงินจะมีประโยชน์มาก แต่ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่ไม่น้อย กล่าวคือ งบการเงินเกิดจากการนำข้อมูลทางการเงินที่เกิดจากผลงานที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและผ่านมาแล้วในอดีต ซึ่งไม่อาจทำนายเหตุการณ์ในอนาคตได้เสมอไป หากผู้ใช้งบการเงินพิจารณาแต่เพียงข้อมูลในอดีต อาจทำให้การตัดสินใจผิดพลาดได้ ดังนั้นผู้ใช้งบการเงินจึงต้องประเมินเหตุการณ์ในอนาคตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในองค์กรมากกว่าจะสนใจเหตุการณ์ในอดีต

ดังนั้นหากท่านได้ศึกษาถึงรายงานการวิเคราะห์งบการเงิน (Financial Statement Analysis) ย่อมจะช่วยขจัดข้อจำกัดดังกล่าวได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้การวิเคราะห์งบการเงินจะใช้เครื่องมือต่าง ๆ มาประเมินข้อมูลในงบการเงินเพื่อทราบถึงฐานะและความมั่นคงของกิจการโดยการวิเคราะห์ถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานว่า มีความสามารถในการบริหารงานและการดำเนินธุรกิจอย่างไร สามารถใช้แนวทางการสร้างผลกำไรในอดีตไปสู่อนาคตเพียงไร

การศึกษาถึงรายงานการวิเคราะห์งบการเงิน จึงเป็นกุญแจสำคัญ ที่จะบอกให้เราทราบข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบถึงคุณภาพของกำไรที่หามาได้ โดยพิจารณาถึงความสามารถในการทำกำไรในอดีตว่าเป็นเช่นไร และจะส่งผลถึงแนวโน้มกำไรในอนาคตเพิ่มขึ้นเพียงไร ซึ่งนักลงทุนควรสนใจถึงประสิทธิภาพในการหารายได้เป็นรายได้ที่แท้จริงมีใช้รายได้ที่เกิดขึ้นชั่วคราวหรือกำไรจากการปรับแต่งทางบัญชี รวมทั้งมีการเติบโตของรายได้เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอโดยต้องประเมินถึงความคุ้มค่าในการลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนสูงสุดแก่ผู้ถือหุ้น

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2. ทำให้ทราบถึงสภาพคล่องของกิจการ เนื่องจากกำไรที่เกิดขึ้นในงบกำไรขาดทุนนั้นไม่อาจเป็นเครื่องยืนยันได้ว่ากิจการจะมีเงินมาใช้จ่ายเมื่อต้องการได้ทันที เพราะหากกำไรที่เกิดขึ้นนั้นเป็นกำไรที่เกิดจากยอดขายเชื่อและหากไม่สามารถเก็บเงินจากลูกหนี้ได้โอกาสที่จะประสบปัญหาทางการเงินย่อมเป็นไปได้สูง และทำให้เกิดความเสี่ยงในการบริหารจัดการจนนำไปสู่ปัญหาการล้มละลายและอาจถึงกับต้องเลิกกิจการได้ในที่สุด

3. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ กิจการใดก็ตามที่มีสินทรัพย์ในจำนวนที่เหมาะสมจะช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จได้ก็คือการมีสินทรัพย์ไว้ใช้งานเท่าที่จำเป็นจะช่วยให้ประหยัดเงินลงทุนเพื่อสามารถนำเงินไปลงทุนด้านอื่นที่ช่วยสร้างผลตอบแทนเพิ่มขึ้นนอกจากนี้การเก็บสินค้าที่เกินความจำเป็น อาจทำให้สินค้าเก่าเสียหาย ทำให้เงินทุนจมและสูญเสียโอกาสที่จะมีเงินทุนหมุนเวียนไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น

4. เพื่อวิเคราะห์ความถูกต้องของรายงานที่จัดทำขึ้น หากมีการวิเคราะห์งบการเงินแล้วโอกาสที่จะตรวจพบความผิดปกติของรายงานการเงินที่จัดทำขึ้นย่อมสูงกว่าการที่ไม่มีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์งบการเงินก็คือการนำเอาตัวเลขที่แสดงอยู่ในบัญชีมาคำนวณเพื่อวัดความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท การที่เราเข้าใจระบบการดำเนินงานและความสัมพันธ์ของธุรกิจที่มีต่อการบันทึกบัญชี จะช่วยให้เราสามารถวิเคราะห์ความสามารถในการดำเนินงานตลอดจนภาวะธุรกิจของบริษัทได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

วิธีการที่ดีในการวัดความสามารถในการดำเนินงาน ควรจะวัดโดยการเปรียบเทียบ กับธุรกิจประเภทเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากระบบการดำเนินงาน และการใช้สินทรัพย์ของแต่ละกิจการ อาจมีระบบการจัดการที่แตกต่างกัน

การวัดความสามารถในการบริหารสินทรัพย์

เมื่อเริ่มก่อตั้งบริษัทเราใช้เงินที่ได้มาจากเงินลงทุนหรือเงินที่กู้ยืมมาเพื่อซื้อสินทรัพย์ถาวร ได้แก่ ที่ดิน อาคาร เครื่องจักร และอุปกรณ์สำนักงาน ฯลฯ และในระหว่างการผลิตเราก็ได้สร้างสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งอยู่ในรูปของสินค้าคงคลัง ลูกหนี้การค้า ฯลฯ ความแตกต่างระหว่างสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์หมุนเวียน ก็คือสินทรัพย์หมุนเวียนนั้นสามารถจะเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้ในระยะเวลาอันสั้น ส่วนสินทรัพย์ถาวรก็คือสินทรัพย์ที่จะไม่สามารถเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดภายใน 1 ปี จริงอยู่เราอาจจะนำที่ดินมาขายเมื่อไรก็ได้ซึ่งใช้เวลาไม่ถึงปี แต่ในทางปฏิบัติเรารู้สึกว่าที่ดินนั้นใช้ในการตั้งโรงงานเพื่อทำการผลิตซึ่งจะไม่สามารถขายได้ภายในระยะเวลา 1 ปี นอกเสียจากจะขายเมื่อกิจการย้ายโรงงานใหม่หรือใกล้จะเลิกกิจการ

ที่นี่เราควรจะกลับมาดูว่าเงินที่ลงทุนในสินทรัพย์นั้นสามารถก่อให้เกิดรายได้

และสร้างผลตอบแทนคืนแก่ผู้ลงทุนมากน้อยแค่ไหนการบริหารสินทรัพย์ที่ดีย่อมสร้างผลตอบแทนสูง แต่หากใช้สินทรัพย์ไม่คุ้มค่า ย่อมทำให้ผลตอบแทนต่ำ อาจทำให้ขาดทุนและเสียโอกาสที่จะได้ผลกำไรเพิ่มขึ้น

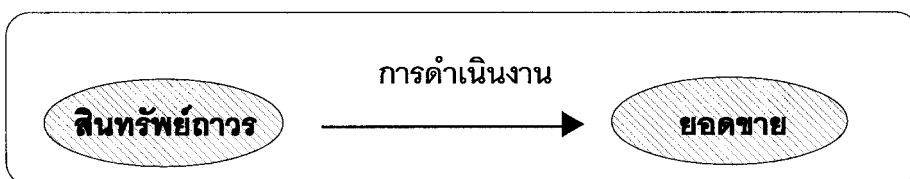
อัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ ได้แก่ **อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account receivable turnover)** นอกจากจะใช้ประเมินสภาพคล่องของกิจการแล้ว ยังสามารถใช้ในการประเมินประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ได้ กล่าวคือ หากกิจการมีการขายเชื่อด้วยจำนวนรอบยิ่งสูงเท่าใด ก็ยังมีโอกาสเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ได้เร็วซึ่งจะช่วยให้ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ยเร็วขึ้นด้วย อันเป็นการแสดงถึงการบริหารลูกหนี้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันปัญหาหนี้สูญให้น้อยที่สุด

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น อัตราการหมุนเวียนลูกหนี้การค้า} &= \frac{\text{ยอดขาย/ลูกหนี้}}{\text{และ ระยะเวลาที่เก็บเงินได้}} \\ &= \frac{365 \text{ วัน (ใน 1 ปี)}}{\text{อัตราการหมุนเวียนลูกหนี้การค้า}} \end{aligned}$$

นอกจากนี้ยังควรพิจารณาถึงประสิทธิภาพของสินค้าด้วย โดยใช้ **อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory turnover)** ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่ากิจการมีการเก็บหรือมีการใช้สินค้าก็กรอบในงวดบัญชี หากมีจำนวนรอบสูง แสดงถึงการที่สินค้าสามารถหมุนเวียนได้คล่อง หรือมีการบริหารสินค้าคงเหลือได้ดี ไม่เก็บรักษาสินค้าไว้นานหรือมากเกินไป ทั้งนี้ควรวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราการหมุนเวียนของปีที่ผ่านมาด้วยเพื่อให้ทราบว่ามีการบริหารสินค้าที่ดีขึ้นหรือแย่ลง

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ} &= \frac{\text{ต้นทุนสินค้าที่ขาย/}}{\text{สินค้าคงเหลือ}} \\ \text{และ ระยะเวลาที่เก็บสินค้าคงเหลือ} &= \frac{365 \text{ วัน/อัตราการหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ}}{\end{aligned}$$

ในบางกรณีของกิจการที่ทำการผลิตสินค้าโดยใช้การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเช่น เครื่องจักรต่าง ๆ ในมูลค่าสูงเนื่องจากสินทรัพย์เหล่านี้ลงทุนด้วยเงินที่ต้องจัดหามาด้วยต้นทุนทางการเงินทั้งสิ้น ดังนั้นควรพิจารณาโดยใช้ **อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed assets turnover)** การวิเคราะห์การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ถาวรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ทราบว่ากิจการได้มีการลงทุนเพื่อสร้างรายได้ที่เหมาะสมหรือไม่

ภาพที่ 1 : แสดงการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเพื่อก่อให้เกิดยอดขาย

ที่มา : (ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณูภา ฐวนิมิตรกุล, พศ.2548 หน้า 92)

ดังนั้น อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร = ยอดขาย/สินทรัพย์ถาวร
หากกิจการมีค่าอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรสูง แสดงว่ากิจการมีการใช้สินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพมาก

หรืออาจจะประเมินจากสินทรัพย์ทั้งหมดโดยใช้ **อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด** (Total assets turnover) การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้ก็เพื่อพิจารณาว่ากิจการสามารถสร้างรายได้คุ้มค่ากับเงินลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมดเพียงใด หากคำนวณอัตราส่วนนี้ได้ค่าออกมาสูง แสดงว่ากิจการสามารถใช้สินทรัพย์ทั้งหมดได้อย่างคุ้มค่า ซึ่งเป็นการพิจารณาในภาพรวมแม้ว่าในความเป็นจริงสินทรัพย์บางรายการอาจไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ทำให้คำนวณอัตราส่วนได้ค่าออกมาต่ำ ก็เป็นสัญญาณว่ามีการใช้สินทรัพย์บางรายการไม่คุ้มค่า อาจมีสินทรัพย์นั้น ๆ มากเกินความจำเป็นหรืออาจเป็นเพราะกิจการขายสินค้านั้นได้ต่ำเกินไป

ดังนั้น อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม = ยอดขาย/สินทรัพย์รวม

การวัดความสามารถในการบริหารหนี้สิน

ธุรกิจส่วนใหญ่จัดหาสินทรัพย์ต่าง ๆ มาลงทุนในกิจการนั้น ได้มาจาก 2 ส่วน คือ ส่วนเงินทุนของกิจการเอง และส่วนของเจ้าหนี้ ซึ่งกิจการกู้ยืมเงินมาใช้ในการดำเนินงานเมื่อหนี้ถึงกำหนดก็ต้องจ่ายคืนหนี้พร้อมดอกเบี้ยจ่าย

การมีหนี้มากอาจจะมีข้อดี ในแง่ที่เราใช้ส่วนเงินทุนน้อย ถ้าอัตราดอกเบี้ยที่กิจการกู้ยืมมาต่ำกว่าผลตอบแทนจากการลงทุน ก็จะทำให้ผลตอบแทนต่อทุก ๆ บาทของเงินลงทุนมีค่าสูงขึ้น แต่ข้อเสียก็มีคือ กิจการจะมีความตึงตัวในเรื่องการหาเงินมาจ่ายดอกเบี้ยและจ่ายคืนเงินต้น กิจการที่กู้ยืมเงินมาก ๆ ก็จะมีความเสี่ยงมาก เนื่องจากอาจหมุนเงินไม่ทันโดยเฉพาะถ้ากู้ยืมระยะสั้นมากกว่ากู้ยืมในระยะยาว

การวัดความสามารถในการบริหารหนี้สินนั้น เป็นการวัดความสามารถในการใช้คืนหนี้สิน ตลอดจนการวัดความเสี่ยงของกิจการที่อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากการมีหนี้สินมากเกินไป ซึ่งมีตัววัดดังนี้

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt to total assets) แสดงถึงสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมดว่า กิจการใช้เงินจากส่วนของหนี้สินคิดเป็นร้อยละเท่าใดของสินทรัพย์รวม กิจการที่มีส่วนของหนี้สินต่อสินทรัพย์สูง แสดงว่ามีการใช้เงินทุนจากหนี้สินรวมสูง ย่อมมีความเสี่ยงในการชำระหนี้สูง หรืออาจพิจารณาในอีกแง่หนึ่งคือกิจการมีสินทรัพย์ทั้งหมดที่จะสามารถนำไปจ่ายชำระหนี้ได้เพียงใดทั้งนี้เจ้าหนี้และผู้ลงทุนย่อมพอใจมากกว่าหากเห็นอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมต่ำ เพราะแสดงว่ากิจการใช้เงินทุนจากส่วนเงินลงทุนมากกว่าการกู้ยืม

ดังนั้น อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม = หนี้สินรวม/สินทรัพย์รวม

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to equity) เป็นการวัดส่วนของหนี้สินอีกแบบหนึ่งโดยการวัดเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้นแสดงให้เห็นว่าหนี้สินของบริษัทมีอยู่เท่าใด เมื่อเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น หากอัตรานี้มีค่าสูงมาก ๆ แสดงว่ากิจการมีหนี้สินมากเมื่อเทียบกับทุน จึงอาจจะมีความเสี่ยงค่อนข้างมาก และเมื่อพิจารณาจากผู้ถือหุ้นหรือสถาบันทางการเงินจะกำหนดไว้ว่าจะไม่ให้กู้ยืมแก่กิจการที่มี debt to equity มากกว่า 2 เพราะกิจการมีความเสี่ยงสูงในการจ่ายชำระดอกเบี้ยและจ่ายคืนเงินต้น

แต่อย่างไรก็ตามการใช้เงินทุนจากหนี้สินก็สามารถเพิ่มกำไรหรือช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายได้ เพราะ**หนี้สินมีต้นทุนต่ำกว่าต้นทุนจากส่วนทุน** และช่วยประหยัดภาษีจากส่วนของดอกเบี้ยจ่าย ดังนั้นการเพิ่มหนี้สินย่อมมีส่วนที่จะช่วยเพิ่มความมั่งคั่งแก่ผู้ถือหุ้นตลอดจนช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันได้

$$\text{ดังนั้น อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Time interest earned)

เป็นการวัดความสามารถในการสร้างผลกำไรจากการดำเนินงานว่าเพียงพอสำหรับการจ่ายชำระดอกเบี้ยจ่ายซึ่งเป็นต้นทุนจากการก่อหนี้หรือไม่ถ้าอัตราส่วนสูงความเสี่ยงที่เจ้าหนี้จะได้รับชำระดอกเบี้ยและเงินต้นยิ่งต่ำรวมทั้งบ่งบอกถึงความมั่นคงของกิจการเพราะกิจการต้องจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานรวมทั้งเงินเดือนพนักงานก่อนที่จะมีกำไรเหลือมาชำระดอกเบี้ยได้ และหากกิจการมีอัตราส่วนกำไรต่อดอกเบี้ยจ่ายสูงโอกาสที่ผู้ลงทุนจะได้รับเงินปันผลย่อมสูงขึ้นเช่นเดียวกัน ตามปกติอัตราส่วนนี้ควรจะมีค่ามากกว่า 1 หรือมีตั้งแต่ 2 เท่าขึ้นไป เพราะว่าถ้ามีค่าเท่ากับ 1 หมายความว่ากำไรที่ได้เบื้องต้นเพียงพอจ่ายแค่ดอกเบี้ยจ่ายเท่านั้น หลังจากหักดอกเบี้ยจ่ายแล้วกิจการก็ไม่มีกำไรเหลืออยู่เลย

$$\text{อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย} = \frac{\text{กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษี/ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

สรุปได้ว่าตัววัดความสามารถในการบริหารหนี้สินนี้เป็นตัวเลขที่จะแสดงให้เห็นว่า กิจการจะสามารถจัดการกับหนี้สินของตนเองได้มากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม การที่กิจการมีหนี้สินมากนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งเลวร้ายเสมอไป ถ้าตราบใดที่กิจการยังมีความสามารถในการจ่ายชำระหนี้คืนเงินต้นและดอกเบี้ยจ่ายได้โดยไม่มี ความตึงเครียดมากและมีเงินเหลือหรือมีสภาพคล่องเพียงพอที่จะมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกิจการได้โดยไม่ฝืดเคือง

การวัดความสามารถในการบริหารสภาพคล่อง

สภาพคล่อง(Liquidity) หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนให้กลายเป็นเงินสดในจำนวนที่เพียงพอและทันเวลาสำหรับชำระหนี้สินระยะสั้นเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากเงินสดขาดมือหรือมาใช้หมุนเวียนในกิจการ การขาดสภาพคล่องจะทำให้กิจการเกิดปัญหานานัปการในการดำเนินงาน อาจถูกฟ้องร้องจากเจ้าหนี้ในกรณีไม่มีความสามารถในการจ่ายชำระหนี้หรืออาจถึงขั้นล้มละลายได้

อัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่องหรือความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้นมี 2 ประเภทคือ

ประเภทแรกคือ **อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio)** แสดงถึงสินทรัพย์หมุนเวียนมีเป็นกี่เท่าของหนี้สินหมุนเวียนที่มีอยู่ สินทรัพย์หมุนเวียนเป็นเงินลงทุนที่สามารถเปลี่ยนกลับเป็นเงินสดได้ภายในระยะเวลา 1 ปี ในขณะที่หนี้สินหมุนเวียนเป็นภาระผูกพันระยะสั้น ที่ต้องจ่ายคืนภายในระยะเวลา 1 ปี เช่นกันอัตราส่วนนี้จึงใช้ในการวัดสภาพคล่องของธุรกิจ

ยิ่งอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนสูง แสดงว่ากิจการยังมีสภาพคล่องสูง เจ้าหนี้ย่อมมั่นใจได้ว่า กิจการจะสามารถชำระหนี้ที่จะถึงกำหนดได้ ค่า Current ratio ที่มีมากกว่า 1 เท่า แสดงว่ากิจการมีสินทรัพย์หมุนเวียนเหลือมากกว่าหนี้สินหมุนเวียน

อัตราเงินทุนหมุนเวียน - งบดุลแบบ		บริษัท เพ็ญฟ้า จำกัด	
งบดุล		ณ 31 ธันวาคม 2549	
		2,844,000 = 3.73 เท่า	
		762,000	
		หน่วย : พันบาท	
สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด	252.0	เจ้าหนี้การค้า	462.0
หลักทรัพย์และ ความต้องการของตลาด	62.4	ตัวเงินจ่าย	120.0
ลูกหนี้การค้า	1,020.0	หนี้สินที่ครบกำหนดในขณะนี้	60.0
สินค้าคงเหลือ	1,509.6	ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	120.0
สินทรัพย์หมุนเวียนรวม	2,844.0	หนี้สินหมุนเวียนรวม	762.0
สินทรัพย์ถาวร		หนี้สินระยะยาว	360.0
สินทรัพย์ถาวรสุทธิ	2,796.0	ส่วนของผู้ถือหุ้น	4,518.0
สินทรัพย์รวม	5,640.0	หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	5,640.0
เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ		2,844,000 - 762,000 = 2,082,000	
= สินทรัพย์หมุนเวียน - หนี้สินหมุนเวียน			

ภาพที่ 2 งบดุล : แสดงให้เห็นการคำนวณหาอัตราเงินทุนหมุนเวียน (Current ratio)

ที่มา : (จิรพร สุเมธิประสิทธิ์, การวิเคราะห์ทางการเงิน)

จากตัวอย่างงบดุล บริษัทเพียงฟ้า จำกัด ค่าที่คำนวณได้ของปี 2549 แสดงว่าทุก ๆ 1 บาท ของหนี้สินหมุนเวียน มีสินทรัพย์หมุนเวียนอยู่ 3.73 บาทที่จะสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดเพื่อใช้ในการชำระหนี้สินหมุนเวียนนั้น หรือบอกได้ว่าสินทรัพย์หมุนเวียนมีจำนวน 3.73 เท่าของหนี้สินหมุนเวียนที่มีอยู่

ประเภทสุดท้ายคือ **อัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว** (Quick ratio หรือ Acid-test ratio) เนื่องจากส่วนของสินค้างเหลือ จัดได้ว่าเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีสภาพคล่องต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ๆ เนื่องจากต้องใช้เวลาานกว่าในการเปลี่ยนเป็นเงินสดและมูลค่าที่มีอยู่ในบัญชีอาจมีค่าต่างไปจากมูลค่าตลาดที่จะขายสินค้านั้นอันเนื่องจากสินค้านั้นเสื่อมสภาพหรือล้าสมัยในการวัดสภาพคล่อง จึงนิยมหักเอาส่วนของสินค้างเหลือออกจากสินทรัพย์หมุนเวียนก่อน

$$\text{ดังนั้น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้างเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

เนื่องจาก Quick ratio เป็นการวัดสภาพคล่องที่ค่อนข้างเข้มงวด ดังนั้น Quick ratio จะมีค่าน้อยกว่า Current ratio เนื่องจาก Quick ratio ไม่นับเอาส่วนของสินค้างเหลือเข้าไปในสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องด้วย กิจกรรมที่มีค่านีสูง ก็แสดงว่ามีสภาพคล่องสูง

บริษัท เพียงฟ้า จำกัด		2,544,000 - 1,509,600	
งบดุล		762,000	
ณ 31 ธันวาคม 2549		= 1.75 ml	
สินทรัพย์หมุนเวียนรวม - หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		หน่วย: พันบาท	
หนี้สินหมุนเวียน			
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
เงินสด	252.0	หนี้สินหมุนเวียน	
ลูกหนี้การค้า	62.4	เจ้าหนี้การค้า	462.0
ลูกหนี้การค้า	1,020.0	ตัวเงินจ่าย	120.0
สินค้างเหลือ	1,509.6	หนี้สินที่ครบกำหนดในปีนี้	60.0
สินทรัพย์หมุนเวียนรวม	2,844.0	ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	120.0
สินทรัพย์ถาวร		หนี้สินหมุนเวียนรวม	762.0
สินทรัพย์ถาวรสุทธิ	2,796.0	หนี้สินระยะยาว	360.0
สินทรัพย์รวม	5,640.0	ส่วนของผู้ถือหุ้น	4,518.0
		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	5,640.0

ภาพที่ 3 งบดุล : แสดงให้การคำนวณหาอัตราเงินทุนหมุนเร็ว (Quick ratio) ที่มา : (จิรพร สุเมธิประสิทธิ์, การวิเคราะห์ทางการเงิน)

จากตัวอย่างในงบดุล แสดงว่า บริษัทเพียงฟ้า จำกัด ค่าที่คำนวณได้ของปี 2549 แสดงว่าทุก ๆ 1 บาท ของหนี้สินหมุนเวียน บริษัทฯ มีสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีสภาพคล่องสูงถึง 1.75 บาท สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็วเพียงพอที่จะจ่ายหนี้สินหมุนเวียน

การวัดความสามารถในการทำกำไร

เป้าหมายหลักในการดำเนินธุรกิจคือการสร้างผลกำไร โดยเงินที่ได้จากกำไรในการดำเนินงาน ไม่อาจบอกได้ว่ามีการบริหารที่มีประสิทธิภาพเพียงใด เพราะธุรกิจที่มีขนาดใหญ่รวมทั้งมีสินทรัพย์สูง และมียอดขายสูง ย่อมไม่สามารถนำผลกำไรไปเปรียบเทียบกับธุรกิจที่มีขนาดเล็กกว่า ดังนั้นการประเมินความสามารถในด้านของรายได้ ต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จึงควรพิจารณาจากประสิทธิภาพจากการทำกำไรซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

อัตรากำไรสุทธิ(Net profit margin) เป็นสัดส่วนของยอดขายที่เหลืออยู่สุทธิหลังจากหักต้นทุนสินค้าที่ขาย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดอกเบี้ยจ่าย ตลอดจนภาษีเงินได้ โดยส่วนที่เหลือสุทธินี้จะเป็นส่วนที่ผู้เป็นเจ้าของได้รับจากเงินที่นำมาลงทุนนั่นเอง

$$\text{ดังนั้น อัตรากำไรสุทธิ} = \text{กำไรสุทธิ/ยอดขาย}$$

ถ้าอัตรากำไรสุทธิสูงแสดงว่ากิจการมีความสามารถในการทำกำไรต่อหน่วยได้มาก ทั้งนี้ก็ขึ้นกับชนิดของธุรกิจด้วย ธุรกิจที่มีการลงทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สูงก็จะมีอัตรากำไรสุทธิที่สูงเนื่องจากเป็นสินค้าที่สร้างความแตกต่างจากคู่แข่งมีโอกาสในการกำหนดราคาสินค้าให้สูงได้ในทางตรงข้ามธุรกิจประเภทค้าปลีกจะต้องอาศัยความเร็วในการหมุนเวียนสินค้า จะมีอัตรากำไรสุทธิต่ำ แต่ก็สามารถทำกำไรได้มากเนื่องจากปริมาณการขายและการหมุนเวียนของสินค้ามีมาก

การประเมินประสิทธิภาพในการทำกำไรอาจพิจารณาถึงความคุ้มค่าของการลงทุนโดยพิจารณาจาก**อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน(Return on Investment : ROI)** ซึ่งสามารถประเมินได้ 2 ลักษณะ คือเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ที่มีไว้ดำเนินงานกับเปรียบเทียบกับที่มาของเงินทุน ดังนี้

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on Assets : ROA) เป็นการวัดว่าสินทรัพย์รวมของกิจการก่อให้เกิดกำไรได้มากน้อยแค่ไหน บางครั้งแม้ว่าอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์จะสูงคือใช้สินทรัพย์ก่อให้เกิดยอดขายได้ดี แต่ถ้าไม่ควบคุมค่าใช้จ่ายให้ดีแล้วกำไรที่จะได้จากการใช้สินทรัพย์นี้ก็จะมีน้อยไปด้วยตรงกันข้าม ถ้าอัตรากำไรสูงขึ้น แต่อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์ต่ำ จะทำให้อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ต่ำซึ่งกิจการที่มีลักษณะเช่นนี้มักเป็นธุรกิจที่ต้องลงทุนในสินทรัพย์ถาวรสูงแต่มีผลกำไรดีเช่นธุรกิจการสื่อสาร เป็นต้น

$$\text{ดังนั้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

ข้อเสียของการใช้ ROA ก็คือ ค่า ROA นั้นขึ้นอยู่กับสัดส่วนของหนี้สิน กล่าวคือ ถ้าสินทรัพย์ส่วนใหญ่ของกิจการเกิดขึ้นจากการกู้ยืม กิจการก็ต้องจ่ายดอกเบี้ยมาก ซึ่งทำให้กำไรสุทธิลดลง และทำให้ ROA ลดลงด้วย

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) เป็นการวัดว่าเงินลงทุนที่ผู้ถือหุ้นลงไปสามารถนำไปสร้างกำไรให้กับกิจการเท่าใด ถ้า ROE สูง ก็จะสะท้อนว่า กิจการได้ใช้เงินทุนของผู้ถือหุ้นอย่างคุ้มค่า ผู้ถือหุ้นก็จะพอใจ เพราะมีโอกาสจะได้รับเงินปันผลตอบแทนกลับมามาก โดยปกติระดับ ROE จะสูงหรือต่ำจะเป็นไปในทิศทางเดียวกับ ROA

$$\text{ดังนั้น อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$$

อย่างไรก็ดี ROE ก็มีข้อเสียในแง่ที่ว่าค่า ROE ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของหนี้สิน กล่าวคือ ถ้ากิจการมีสัดส่วนของหนี้สินมาก ROE จะมีค่าสูงขึ้น เนื่องจากการใช้หนี้สินมาก ทำให้ลงทุนน้อย จะทำให้กำไรต่อหนึ่งหน่วยของเงินลงทุนมาก ซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อดอกเบี้ยจ่ายมีค่าน้อยกว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน

ดังนั้นพอจะสรุปได้ว่า トラบดีที่ ROA มีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ย トラบนั้น ROE ก็ยังสูงกว่า ROA การหาค่าต่าง ๆ เหล่านี้ออกมาก็เพื่อตรวจสอบว่าการที่ ROE สูงนั้น สูงมาจาก ROA ซึ่งเป็นการใช้สินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพหรือว่าเกิดจากการใช้ข้อได้เปรียบจากการก่อหนี้ในสภาวะที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำ

บรรณานุกรม

อินเทอร์เน็ต

แหล่งความรู้นักลงทุน. ในเว็บไซต์ บริษัทหลักทรัพย์ เอเซียพลัส จำกัด(มหาชน).

[Online].Available

http://inv2.asiaplus.co.th/abn/web/thai/pdf_investor/thai/finance.pdf

รายงานวิเคราะห์งบการเงิน...บอกอะไรบ้าง. [Online].Available

http://dusithost.dusit.ac.th/~rattana_won/data/FASA/FASA5.htm

(2550,พฤศจิกายน 28)

มาวิเคราะห์งบการเงินอย่างง่ายกันดีกว่า.[Online].Available

http://dusithost.dusit.ac.th/~rattana_won/data/FASA/FASA7.htm

(2550,พฤศจิกายน 28)